

הבדלים אינדיבידואליים בדפוסי התקשרות קשורים לנרטיבים בחלומות

מאת: ד"ר שרון שניר, ביה"ס לטיפול באמצעות אמנויות, אוניברסיטת חיפה.

משאלות לקירבה, ולתפיסות שליליות יותר של המשתתף את עצמו, כפי שבאו לידי ביטוי בחלום. קשר זה היה חזק יותר בחלומות שהופיעו לאחר ימים בהם חווה הפרט מאורעות מלחיצים. המנעות התקשורתית נמצאה קשורה לביטוי של יותר משאלות למרחק בין אישי, ולתפיסה שלילית יותר של אחרים בחלומות. המאמר דן במשמעות תוצאות אלו בראי תיאוריית ההתקשרות.

חלומות ותוצרים אמנותיים, כביטויים ספונטניים ולא מצונזרים של הנפש, היוו ומהווים גם היום מקורות לחקירה פנימית בפסיכואנליזה ובטיפול באמצעות אמנויות. בחרתי לתאר מאמר זה, מאחר והוא מציע דרך לחקירת תוצר חופשי ולא מובנה, ולמציאת קשרים בין מאפייני תוצר זה לבין תכונות של הפרט הנמדדות בעזרת כלים מתוקפים. בסוגיית היצירה האמנותית החופשית ככלי ביטוי לעולמו הפנימי של היוצר, המעסיקה חוקרים וקלינאים בתחום הטיפול באמצעות אמנות, מהווה מחקר זה, בעיני, נקודה מעניינת להשראה, מחשבה והתייחסות.

ביבליוגרפיה

Mikulincer, M., Shaver, P.R., & Avihou-Kanza, N. (2011). Individual differences in adult attachment are systematically related to dream narratives. *Attachment & Human Development*, 13, 105–123.

ד"ר שרון שניר, sharonsnir@gmail.com

כבר מראשית ימיה, עסקה הפסיכואנליזה בקשר שבין חלומות לבין אספקטים אחרים בחיי הפרט. המחקר המתואר להלן, עוסק בסוגיית זו. 68 סטודנטים נתבקשו לתעד את החלומות שחלמו בלילה, במשך תקופה של 31 ימים. הרישום התנהל ביומן, מדי בוקר, עם ההתעוררות. ההנחייה היתה לרשום כל חלום שהם זוכרים מהלילה הקודם, בפירוט רב ככל הניתן, בלי קשר לתוכנו או למשמעותו. בנוסף, רשם כל משתתף בערב שלפני ביומנו האם חווה משהו באותו יום שגרם לו לחוש עצב, כעס או חרדה. לפני תחילת ניהול היומן, מילא כל משתתף את השאלון להערכת התקשרות אצל מבוגרים (ECR, Brennan, Clark & Shaver, 1998), ובעזרתו קיבל ציון על כל אחד משני מימדי ההתקשרות: חרדה והמנעות ביחסים קרובים. החלומות קודדו על ידי שני שופטים נפרדים, בעזרת שיטת קונפליקט היחסים המרכזי (Core Conflictual Relationship Theme method, Luborsky & Crits-Christoph's, 1998), המתייחסת לשלושה מרכיבים: המרכיב הראשון עוסק במשאלה של הפרט מהאחר בקשר. המרכיב השני מתאר את תגובת האחר הצפויה או הממשית, כפי שהיא נתפסת על ידי הפרט. המרכיב השלישי עוסק בתגובת העצמי לתגובתו של האחר. המכלול הבין אישי, המורכב משלושה מרכיבים אלו, מוגדר כדפוס היחסים המרכזי של הפרט. מטרת המחקר היתה לקבוע האם יש קשר בין מאפיינים התקשורתיים של הפרט לבין תמות היחסים המאפיינות את קונפליקט היחסים המרכזי שלו, כפי שבאות לידי ביטוי בחלומותיו. בהתאם להשערות המחקר, התוצאות הראו שמדדי הדיווח העצמי להתקשרות, חרדה והמנעות ביחסים קרובים, אכן קשורים לנרטיבים של יחסים בין אישיים שקיבלו ביטוי בחלומות. חרדה התקשורתית היתה קשורה לביטויים של